

Η τέχνη του θεάτρου έχει πολλές πόρτες

Τις «Νεφέλες» του Αριστοφάνη ανεβάσει ο ΘΟΚ στην Επίδαυρο

Μετάφραση: Κ.Χ. Μύρης
Σκηνοθεσία: Βαρνάβας Κυριαζής
Σκηνοθετική ομάδα: Γιώργος Μουαϊμης, Λέα Μαλένη, Ανδρέας Τσουρής, Νεοκλής Νεοκλέους
Μουσική: Σταμάτης Κραουνάκης,
Σκηνικά: Χάρης Καυκαρίδης
Κοστούμια: Λάκης Γενεθλής
Χορογραφία: Ισίδωρος Σιδέρης
Βοηθός Χορογράφος: Έλενα Αντωνίου
Μουσικοί: Νίκος Ευαγγέλου, Ελεωνόρα Ρούσου, Τζόναθαν Μπετίτο
Μουσική διδασκαλία: Σταμάτης Κραουνάκης, Γιώργος Χριστοδουλίδης, Ελεωνόρα Ρούσου.
Σχεδιασμός φωτισμών: Γιώργος Κουκουμάς
Παίζουν: Ανδρέας Τσουρής, Χριστόδουλος Μαρτάς, Σταύρος Λούρας, Σώτος Σταυράκης, Θανάσης Δρακόπουλος, Βαλεντίνος Κόκκινος, Αντώνης Ονουφρίου, Αννίτα Σαντοριναίου, Έλενα Ευσταθίου, Χριστόφορος Χριστοφόρου, Μιχάλης Μουστάκας, Γιώργος Ιωαννίδης, Λευτέρης Σαλωμίδης, Στέλα Φυρογέννη, Ερμίνια Κυριαζή, Χριστίνα Χριστόφια, Μάρα Κωνσταντίνου, Λουκία Πρωτοπαπά, Νιόβη Χαλαράμπους, Κατερίνα Λούρα, Έλενα Χριστοφή, Βίκη Γεωργιάδου, Δανάη Χρίστου, Χριστίνα Κωνσταντίνου, Άννα Παπαγεωργίου, Ηλιάνα Κάκκουρα, Πολυξένη Σάββα.

Η τέχνη του θεάτρου έχει πολλές πόρτες. Θα ανάμενε κανείς πως για να ανεβαστεί αυτή η κωμωδία του Αριστοφάνη πρέπει πρώτα οι δημιουργοί της να περάσουν από δύο σημαντικές δοκιμασίες. Η πρώτη δοκιμασία - η αναγκαστική τοποθέτηση στον αιώνιο αγώνα του Αριστοφάνη με τον Σωκράτη. Οι επιλογές (χονδρικά μιλώντας) είναι οι ακόλουθες. Α) Ο σκηνοθέτης υιοθετώντας τον σατιρικό εκμηδενισμό του Σωκράτη και τον σοφιστών, ταυτίζεται με την επιφάνεια του κειμένου, Β) Ο σκηνοθέτης ψάχνει στο βάθος του κειμένου ή πιο συχνά βγαίνει έξω από τα κειμενικά όρια, για να δηλώσει ότι ο Σωκράτης γι' αυτόν θα είναι πάντα ο πλατωνικός και να διαχωρίσει τη θέση του από την αριστοφανική, μην τυχόν και λογαριαστεί στο στρατόπεδο των εκτελεστών του Σωκράτη.

Η δεύτερη δοκιμασία είναι ο απαραίτητος (ή τουλάχιστον έτσι νομίζαμε) εκσυγχρονισμός της θεματολογίας του έργου, δηλαδή η μεταφορά του προβληματισμού του Αριστοφάνη στη δική μας εποχή με τη διατήρηση όμως των ίδιων ερωτημάτων γύρω από την αποδοχή ή την απόρριψη εκμοντερνιστικών εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων, γύρω από τη διατήρηση της νοοτροπίας των ταμπού, των «ιερών και οσίων» στον τομέα της παιδείας ή την υιοθέτηση της μεθόδου της αμφισβήτησης.

Ο Βαρνάβας Κυριαζής, ο (τελικός) σκηνοθέτης της παράστασης καταφέρνει να αποφύγει και τις δυο δοκιμασίες. Τι κι αν η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και τα ιστορικά ταμπού είναι από τα πιο επίκαιρα και φλέγοντα θέματα της κυπριακής και της ελληνικής κοινωνίας, τι κι αν ο πλατωνικός Σωκράτης πλανάται σαν φάντασμα του πατέρα του Άμλετ πάνω από άλλες παραγωγές των «Νεφελών», ο Κυριαζής δεν είναι διατεθειμένος να θυσιάσει την εμφάνιση του ΘΟΚ στη Επίδαυρο για να μας λύσει τα επίκαιρά μας και τα υπαρξιακά μας. Θέλει μια όμορφη και απολαυστική παράσταση και όντως καταφέρνει να φτιάξει μια τέτοια. Γιατί λοιπόν να περάσει από τις Σκύλες και τις Χάρυβδες των πιο πάνω δοκιμασιών; Η τέχνη του θεάτρου έχει πολλές πόρτες και ο Κυριαζής απλώς

Ο Κυριαζής δεν είναι διατεθειμένος να θυσιάσει την εμφάνιση του ΘΟΚ στην Επίδαυρο για να μας λύσει τα επίκαιρά μας και τα υπαρξιακά μας. Θέλει μια όμορφη και απολαυστική παράσταση και όντως καταφέρνει να φτιάξει μια τέτοια.

σα χρόνια πιστοί του θεατές, μάθαμε πια να τις διακρίνουμε) θα εξαφανιστούν.

Ο τρίτος στυλοβάτης της παράστασης η Αννίτα Σαντοριναίου ως Δίκιος Λόγος. Ωραιότητα με τη μορφή και το ύφος της παλαιάς γυμνασιάρχαινας, απελευθερώνει πολλή κωμική ενέργεια και μας υπενθυμίζει πως ο αγών της με τον Άδικο Λόγο είναι κωμικός, κι από έναν τέτοιο αγώνα κανείς δεν μπορεί να βγει αλώβητος και νικητής με τη μη κωμική έννοια.

Η δουλειά των τριών πρωταγωνιστών υποστηρίχτηκε από την καλή εργασία του Χριστόδουλου Μαρτά ως Φειδιππίδη. Καλό το κομμάτι του Χριστόφορου Χριστοφόρου (Πασίας), ενώ η εμφάνιση της Έλενας Ευσταθίου (Άδικος Λόγος) και του Μιχάλη Μουστάκα (Αμυνία) έφερε στοιχεία υπερβολής.

Ίσως εδώ πρέπει να γίνει λόγος και για την πολύ καλή δουλειά του ενδυματολόγου της παράστασης Λάκη Γενεθλή. Δε στηρίζει απλώς τα υποκριτικά αστεία ή τα σκηνοθετικά ευρήματα, έχει δικό του στιλιστικό χιούμορ που μερικές φορές δίνει λύσεις σ' ολόκληρες σκηνές, όπως στη σκηνή του αγώνα του Δίκιου και του Άδικου Λόγου, όπως στο γεννημένο από αστεία έκφραση κινέζικό στιλ της ομάδας του Σωκράτη και των μαθητών του (μιλούν ακαταλαβίστικα, άρα κινέζικα). Εδώ σημαντική ήταν και η συμβολή του σκηνογράφου Χάρη Καυκαρίδη. Βέβαια, το κύριο του επίτευγμα του Γενεθλή είναι η κωμική ομορφιά του Χορού των Νεφελών.

Η μουσική του Σταμάτη Κραουνάκη, το κύριο διαφημιστικό δέλεαρ της παραγωγής (αλλά ευτυχώς μόνο ένα από τα θετικά της στοιχεία), έζησε, πραγματοποιήθηκε μέσα από το Χορό. Η ωραία Κορυφαία (Στέλα Φυρογέννη) και οι δεκατρείς Νεφέλες τραγούδησαν και κινήθηκαν (χορογράφος Ισίδωρος Σιδέρης) με απαιτούμενη πονηρή γλύκα και νεφελώδη χάρη. Ευτυχώς (το λέω μετά από την ανάγνωση των χορικών στο πρόγραμμα της παράστασης) τα σουρεαλλόγια των χορικών δεν καταλαβαίνονταν στην παράσταση. Πολύ καθαρά ακούστηκαν όμως τα λόγια της δεύτερης παράβασης. Ο μικρός Γιώργος Ιωαννίδης έκανε ωραίο σόλο σ' ό,τι αφορά την εκτέλεση, την άρθρωση και το προσωπικό αγέρωχο ύφος. Αλλά το «Πάτε καλά;» δεν ήταν αρκετό για να εκφράσει το ιδεολογικό στίγμα της παράστασης, την ουσία της κριτικής της στάσης και μάλλον αποκάλυπτε κάποια ανεπάρκεια ιδεών κάτω από τον πλούτο και την ομορφιά της φόρμας.

Και το τελευταίο. Πέτυχε το κόλπο με το ζωντανό του αγάλματος του Ερμή, αλλά το καψώνι για τον Λευτέρη Σαλωμίδη ήταν εξίσου άδικο με την απόλυση του από τον ΘΟΚ.

ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

μπαίνει στην Επίδαυρο από άλλη είσοδο.

Στα πολύ θετικά της παράστασης είναι οι τρεις ερμηνευτικές δουλειές. Ο Ανδρέας Τσουρής ως Στρεψιάδης είναι σε μια ευνοϊκή θέση επειδή όλο το υποκριτικό του οπλοστάσιο ταιριάζει απόλυτα στο ρόλο του. Έχει μεγάλο κείμενο, μεγάλης διάρκειας παρουσία στη σκηνή, όμως τα μικρά υποκριτικά αναγνωρίσιμα από το κοινό κολπάκια στολίζουν την κάθε του ατάκα. Έτσι η επικοινωνία του με το κοινό είναι αδιάκοπη και πραγματικά αμφίπλευρη, οι θεατές προσέχουν και επιβραβεύουν τα όσα κάνει ο

ηθοποιός και αυτός τρέφεται από τις αντιδράσεις των θεατών και όλο και κλιμακώνει την κωμική του διάθεση. Ελπίζω αυτή η σχέση να δημιουργηθεί και με το κοινό της Επιδαύρου.

Διαφορετικά λειτουργεί ο Σταύρος Λούρας στο ρόλο του Σωκράτη. Παρουσιάζεται μεταμφιεσμένος εμφανισιακά και μεταμορφωμένος υποκριτικά, δεν στοιχηματίζει στην αναγνωρισιμότητα, αλλά στο εφέ της αλλαγής. Κάνει καταπληκτική εμφάνιση. Πιστεύω πως μετά από την επιτυχία στην πρεμιέρα στη Λευκωσία, όποιες ανασφάλειες (τό-